

2021-02-04

REMISSVAR
Fi2020/05128

Finansdepartementet
103 33 Stockholm
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Regeringens promemoria ”En utvecklad organisation för lokal statlig service – slutredovisning” (Ds 2020:29)

Sammanfattning

Att trygga service av skilda slag är ständigt en av SmåKoms högst prioriterade frågor. Vi besöker många kommuner varje år. Ett ämne som alltid tas upp av våra kommuner är service till medborgarna. Service anses så viktigt att det emellanåt till och med framställs som en överlevnadsfråga för kommunerna.

- **SmåKom hävdar att det ska finnas ett statligt servicekontor i varje kommun.**
- **Nedläggning av statlig service uppfattas som att kommunen/orten inte längre är viktig för staten, detta medför också att den kommersiella servicen riskerar att urholkas eller till och med försvinner helt.**
- **Vi vet att nedläggning av statlig service innebär kraftigt minskande förtroende för de statliga myndigheterna.**
- **Vi hänvisar till Lars Högdahls slutbetänkande ”Se medborgarna – för bättre offentlig service” (SOU 2009:92). Den utredningen visar tydligt på behovet av statlig service samt hur man på ett relativt enkelt sätt kan lösa det.**

Nedan utvecklar vi våra åsikter om utvalda kapitel i den rubricerade utredningen. Angående innehållet i de kapitel som utelämnas så har vi inga invändningar att anföra.

Kapitel 3 Tidigare utredningsarbeten och regeringens uttalanden

Vi konstaterar att både tidigare utredningsarbeten och regeringens uttalanden på senare år efterlyser utökad lokal statlig service i hela landet. Regeringen vill med en utökad statlig service bland annat förbättra möjligheterna att bo och verka i hela landet, något som SmåKom anser vara av stor betydelse för våra medlemskommuner. Positivt är också att Arbetsförmedlingen i sitt regleringsbrev för 2021 får i uppdrag att säkerställa en ändamålsenlig lokal närvaro och en likvärdig service i hela landet. Detta borde vara ytterligare en anledning till ökad samverkan och utbyggnad av Statens servicecenters verksamhet i hela landet.

Kapitel 5 Rättsliga förutsättningar

Den verksamhet som idag bedrivs på servicekontoren regleras genom olika serviceavtal, enligt utredningen fungerar samverkan väl i praktiken. Som vi tolkar utredningen finns det inga rättsliga hinder för utökad samverkan med fler myndigheter vid dagens servicekontor, inte heller vad gäller lokalsamverkan eller samverkan mellan stat och kommun. Regelverket är således väl anpassat för fortsatt och utökad verksamhet vilket borde öka förutsättningarna för en snabbare process vid öppnandet av fler servicekontor i landet.

Kapitel 6 Fördjupad analys av nya platser för servicekontor

I kapitlet finns följande mening att läsa; *Fler myndigheter i servicesamverkan kan ge möjlighet till ökad lokal närvaro som myndigheten inte kan motivera endast med egna resurser* (s. 89). Detta anser vi vara en av de största vinsterna med att öppna fler servicekontor, att samla kompetens och personlig service under ett och samma tak är resurseffektivt och smart.

Vi delar utredningens sammanfattade slutsats om vilka ytterligare myndigheter som kan ingå samverkan med Statens servicecenter. Vi vill återigen påpeka att med tanke på Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2021 där lokal närvaro och likvärdig service i hela landet är ett utpekat mål,

bör man ta tillvara möjligheten att öppna servicekontor på de orter där Arbetsförmedlingen idag har ett kontor och även på de orter där man avser att avveckla sina kontor.

Angående analysen av orter utifrån geografiska och demografiska förhållanden förstår vi motivet bakom att identifiera ett antal kategorier med olika huvudproblem. Vi vill dock tillägga att den nedläggning av lokal statlig service som har genomförts under senare år skapar, förutom längre avstånd till statlig service, ytterligare problem i de drabbade kommunerna. Likväl som när man vill öka statens närvaro och förtroendet för de statliga myndigheterna i socialt utsatta områden, lyckas man med det motsatta när man avvecklar den statliga närvaron på flera platser.

Vi ser även en uppenbar risk för att nedläggning av statlig service medför att den kommersiella servicen urholkas eller till och med försvinner helt. Om invånarna för att nå statlig service måste bege sig till en annan, större, kommun ligger det nära till hands att man även passar på att göra andra inköp där.

I utredningen tar man endast upp problemet med att det skapar långa avstånd till statlig service, men vi vill hävda att den problematik vi lyfter fram är minst lika bekymmersam. Förtroendet för de statliga myndigheterna måste upprätthållas överallt i Sverige, inte bara implementeras i socialt utsatta områden.

SmåKom anser att utredningen har gjort en god analys över hur medlen för nya servicekontor har fördelats, det är viktigt att göra en balanserad avvägning mellan behoven i olika typer av områden. En vanlig reaktion från våra medlemskommuner handlar dock om orättvisa. Vad avgör att grannkommunen får ett servicekontor och inte den egna kommunen? Det riskerar att generera diskussioner där kraften läggs på att bevisa att den egna kommunen borde få ett kontor. Den diskussionen kan lätt bli negativ vilket inte är bra.

SmåKom återupprepar sitt förslag om ett beslut om minst ett servicekontor i varje kommun. Till grund för den uppfattningen ligger vår kontinuerliga dialog med våra medlemskommuner som alla vittnar om vikten av fysiskt närvarande statlig service som en ovärderlig verksamhet för samhällets/kommunens existensberättigande. Vi förstår att det behövs en längre tids- och finansieringsplan för detta, men om varje kommun vet att de kommer få ett servicekontor vid ett visst tillfälle skulle även många av de basala problemen lösas, både konkreta och abstrakta.

I frågan om ansvarsfördelning delar vi utredningens förslag om att Statens servicecenter bör ansvara för en sammanhållen organisation om statlig service. De bör också i större utsträckning vara delaktiga i processen att välja ut i vilken ordning kommunerna får sina servicekontor eftersom de har god insyn i de redan etablerade kontorens verksamhet och ser var belastningen och behovet är som störst. Att involvera kommunerna i ett tidigt skede är av största vikt.

Kapitel 7 Förutsättningar för att ta med ytterligare myndigheter

Vi delar utredningens bedömning att det finns skäl att i närtid inleda ett arbete för att etablera samverkan mellan Statens servicecenter och Kronofogden, CSN, Trafikverket, Lantmäteriet och, så småningom även Polismyndigheten. Att samtliga parter dessutom är positiva till samverkan borde underlätta processen.

Kapitel 9 Andra former av samverkan

Utredningens förslag och bedömningar i detta kapitel är fullt relevanta. SmåKom förordar lokalsamverkan mellan statlig och kommunal service så långt det är möjligt. Det skapar samverkan mellan de båda nivåerna vilket är till gagn för den enskilde medborgaren som vid ett besök smidigt kan bli hänvisad till rätt instans och dessutom har möjlighet att uträtta flera ärenden vid samma tillfälle.

När det gäller servicepunkter, som främst bedriver kommunal service, förstår vi att det med hänsyn till dagens ansvarsfördelning ej är möjligt att Statens servicecenter agerar mellanhand i samverkan med kommuner. Men, om det finns ett statligt servicekontor i alla kommuner blir vägen mellan servicepunkten och servicekontoret kortare och de som bemannar servicepunkten kan råda invånarna att ta kontakt med servicekontoret för att få hjälp med statlig service. Detta är framförallt viktigt i de områden där tillgången till digitala tjänster inte är möjlig, hela landet har ännu inte tillgång till ett robust bredband.

Mobila lösningar kan vara värda att prova, de kan fungera som ett bra komplement i till ytan stora kommuner där avstånden är långa. Vi vidhåller dock att varje kommun ska ha ett statligt servicekontor.

Kapitel 10 Konsekvensanalyser

SmåKom delar de konsekvensanalyser som utredningen presenterar, de är väl belysta och fullt rimliga.

Peter Lindroth, ordförande

Charlotta Haskovec, verksamhetsledare

Detta remissvar är antaget av SmåKoms styrelse 2021-02-04